



**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Pla a favor de l'èxit escolar: compromisos del Consorci d'Educació de Barcelona

Curs 2013-14

Octubre, 2013

El Consell de Direcció del Consorci d'Educació va aprovar el novembre de 2012 els compromisos del Consorci en relació amb el Pla a favor de l'èxit escolar, de manera que les actuacions que en formaven part van constituir el pla de treball del curs 2012-13.

La pretensió del Consorci és continuar aquest procés progressiu de desplegament del pla, per avançar en la realització dels compromisos durant el curs 2013-14, ampliant en alguns casos l'abast de les actuacions o incorporant noves iniciatives del Departament d'Ensenyament.

L'èxit escolar: referents i indicadors

La Unió Europea aborda la qüestió de l'èxit escolar en el Marc Estratègic per a la cooperació europea en educació i formació (ET 2020), on es fixen uns objectius concrets que obliguen a focalitzar els esforços en la millora dels resultats escolars i del nivell formatiu dels ciutadans, per aconseguir el ple desenvolupament personal, professional i social al llarg de la vida. La mesura del grau d'assoliment d'aquests objectius possibilita establir comparatives amb els països del nostre entorn i disposar d'evidències per a la millora i el progrés.

Els objectius a llarg termini de la Unió Europea, en l'àmbit de l'educació, són els següents:

- Fer realitat l'aprenentatge al llarg de la vida i la mobilitat
- Millorar la qualitat i eficiència de l'educació i la formació
- Promoure l'equitat, la cohesió social i la ciutadania activa
- Augmentar la creativitat i la innovació, inclosa la emprenedoria, a tots els nivells de l'educació i la formació

Els punts de referència en educació, a assolir el 2020, són els següents:

- Un mínim del 95% de l'alumnat, que té entre 4 anys i l'edat de començament de l'ensenyament obligatori, ha d'estar escolaritzat a l'educació infantil
- El percentatge d'alumnat de 15 anys, amb competència insuficient a lectura, matemàtiques i ciències, hauria de ser inferior al 15%
- El percentatge d'abandonament prematur en l'educació i la formació, hauria de ser inferior al 10%
- El percentatge de població entre 30 i 34 anys amb un títol d'educació superior hauria de ser, com a mínim, del 40%
- Una mitjana d'un mínim d'un 15% d'adults (entre 25 i 64 anys) hauria de participar en formació al llarg de la vida.

El Govern de la Generalitat de Catalunya va establir el 2011 a l'Acord marc per lluitar contra el fracàs escolar de 8 de febrer de 2011, les línies d'acció per fer front a aquest problema. Amb aquest referent, el Departament d'Ensenyament, d'acord amb els principis i objectius establerts a la Llei d'educació de Catalunya, promou i lidera un pla a favor de l'èxit escolar, amb l'objectiu de millorar els resultats educatius i reduir les taxes de fracàs i d'abandonament dels estudis. Els eixos d'actuació del Pla s'articulen a partir de les experiències d'èxit a l'hora d'afrontar un repte com aquest. Així mateix, el Pla d'Actuació Municipal 2012-15 de l'Ajuntament de Barcelona, en matèria d'educació, inclou com a objectius l'impuls a programes de millora de resultats, i el desenvolupament d'un pla de mesures urgents contra el fracàs escolar.

Els objectius i indicadors principals, relatius a la millora de l'èxit escolar, són els següents:

- a. Millorar el nivell competencial dels alumnes d'educació primària en llengües i matemàtiques, reduint al final de 2018 el percentatge d'alumnes amb baix rendiment per sota del 15%, i aconseguint un percentatge d'alumnes amb alt rendiment superior al 40%. (Proves 6è)
- b. Millorar el nivell competencial dels alumnes d'ESO en llengües i matemàtiques reduint al final de 2018 el percentatge d'alumnes de 15 anys amb baix rendiment per sota del 15%, i aconseguint un percentatge d'alumnes de 15 anys amb alt rendiment igual o superior al 30%. (Proves 4t. ESO)
- c. Millorar el rendiment acadèmic dels alumnes d'ESO i aconseguir una taxa de graduats en ESO amb relació a la matrícula de 4t. curs, superior o igual al 85% al final del 2018.
- d. Reduir la taxa d'abandonament escolar prematur fins al 15% al final del 2018.

A la ciutat de Barcelona el nombre de graduats en Educació Secundària se situa molt a prop del percentatge esperat pel 2018. Tanmateix això és el resultat de situacions molt diverses perquè les dades són notablement diferents entre els districtes i barris de la ciutat. Per aquesta raó el Consorci es planteja l'objectiu prioritari d'aconseguir la millora general dels resultats educatius, posant un èmfasi específic en els districtes i barris amb percentatges més baixos d'èxit, i fer-ho en condicions d'equitat.

Per tant, el Consorci d'Educació, assumeix els compromisos que s'indiquen a continuació, amb especial atenció a aquells que, per al curs 2013-14, es consideren prioritaris:

Actuacions prioritàries

- 1. Millora dels resultats acadèmics.** Establir un Pla d'actuació amb els centres que, pels seus resultats en les proves d'avaluació de 4t d'ESO i de 6è de Primària, per l'alt grau de mobilitat de l'alumnat i pels indicadors del seu entorn, així ho requereixin. Es tracta de centres situats arreu de la ciutat que obtenen resultats més baixos del que seria esperable, tot i comptant amb el seu índex de diversitat. La feina duta a terme per la Inspecció durant el curs 2012-13 ha permès identificar, a 28 escoles i 17 instituts, les propostes de millora necessàries, que s'han d'implementar durant el curs 2013-14 i successius. D'altra banda, continuar el desenvolupament de programes per a l'alumnat amb alt rendiment.

En el marc d'aquesta actuació, ja iniciada durant el curs 2012-13, es duran a terme auditories pedagògiques per a la millora de 20 centres de primària de la ciutat de Barcelona, que tenen més d'un 30 % d'alumnes en el nivell baix dels resultats de les proves de 6è de primària en català, castellà i matemàtiques. Aquestes auditories s'implantaràn a partir d'aquest curs com a mesura per a revertir el fracàs escolar. Les auditories requeriran diverses actuacions que configuren una avaluació integral del centre.

- Recull de dades de context, de centre, de resultats, de recursos docents i metodològics, de projectes docents i de direcció: aspectes econòmics, de personal i pedagògics d'aquests centres –plantilles, organització d'horaris, tipus d'avaluació.

- Diagnosi acurada de la realitat del centre.
- Intervenció estratègica i singularitzada en cada centre.
- Pla d'actuacions. Acompanyament i proposta de millora.

D'altra banda, sota l'epígraf inicial, es continuarà amb accions incloses en el pla de treball 2012-13, tot incorporant nous aspectes, com a resultat de l'anàlisi de les actuacions realitzades.

- Mesures per a una escolarització equilibrada: comissió de garanties d'admissió, comissió d'alumnes NEE,...
- Elaboració de projectes de naturalesa similar als Tàndem que afavoreixin la implicació d'entitats per tal de contribuir a la millora dels resultats escolars de l'alumnat.
- Suport per a l'elaboració de Plans d'Atenció a la Diversitat i consolidació de l'oferta dels tallers per a la diversificació curricular.
- Promoció de l'emprenedoria, per afavorir l'autoconeixement de l'alumnat, desenvolupar la creativitat i la innovació, i els valors relacionats.
- Pla Repesca d'estiu-èxit 1. Oportunitat per a alumnes d'ESO de tenir un suport a l'estiu per assolir l'èxit al setembre.
- Promoure la implicació i el compromís de la família en el procés escolar i educatiu dels fills, així com la participació en el funcionament del centre, aprofitant tant els continguts i orientacions de l'Administració.
- Difusió de formes d'organització i treball del Suport Escolar Personalitzat (SEP) reeixides.
- Desenvolupament d'activitats que contribueixin a incrementar els resultats d'excel·lència, mitjançant actuacions de diversos programes: impuls a la recerca i pràctiques reflexives, suport a l'alumnat amb altes capacitats i art.

- 2. Programa intensiu de millora a primer de l'ESO.** Impulsar la seva posada en pràctica progressiva. Aquest programa és una mesura específica i temporal adreçada a l'alumnat de primer curs d'ESO amb dificultats generalitzades d'aprenentatge, per tal de promoure'n la millora de les competències bàsiques:
 - àmbit lingüístic català i castellà, mitjançant el reforç de la comunicació oral, l'expressió escrita i la comprensió lectora.
 - àmbit matemàtic, mitjançant el reforç de la numeració i el càlcul, canvi i relacions, i espai, forma i mesura.

El Pla Intensiu preveu la dedicació horària de reforç a les competències bàsiques de l'àmbit lingüístic i matemàtic: increment d'una hora lectiva en llengua catalana i castellana i de dues hores lectives en matemàtiques. D'aquesta manera es passarà de 9 a 13 hores lectives en les matèries esmentades. S'organitzaran grups flexibles, amb un mínim de 10 alumnes, amb continguts i matèries del currículum adaptat i metodologia personalitzada.

- 3. Formació Professional Dual.** Avançar en la seva implantació als centres de Barcelona. Cal continuar amb la tasca encetada el curs anterior, de treball amb els sectors productius que han d'intervenir en la formació de l'alumnat i amb el compromís de la Fundació BCN Formació Professional per incorporar empreses que col·laborin en l'oferta de llocs de formació dual.

- Col·laborar amb el Departament d'Ensenyament en les diferents actuacions encaminades a la relació de treball amb els sectors productius que van col·laborar el curs anterior, 2012-13 (indústria de l'automòbil, supermercats, escoles bressol municipals).
- Establir contactes i grups de treball amb empreses que puguin oferir més places de formació professional dual a l'alumnat de la ciutat a partir del treball conjunt amb la Fundació BCN Formació Professional.
- Accions d'informació i suport als centres per fomentar el canvi de cultura i organitzatiu de la formació professional dual.

D'altra banda, sota l'epígraf inicial, es continuarà amb accions incloses en el pla de treball 2012-13, tot incorporant nous aspectes, com a resultat de l'anàlisi de les actuacions realitzades.

- Flexibilització de la Formació Professional donant suport als centres per tal que puguin dur-les a terme i impulsar que elaborin el seu catàleg de serveis.
- 4. Centres plurilingües.** Avançar cap un model plurilingüe, mitjançant actuacions dirigides a l'alumnat de primària, ESO, FP i batxillerat, i continuar incentivant i potenciant la millora de la lectura mitjançant el desenvolupament dels Plans d'Impuls a la Lectura, la incorporació de la pràctica de la lectura en el reforç escolar que es fa en el programa Èxit1, la intervenció dels equips LIC amb la Inspecció en l'assessorament als centres i la col·laboració amb programes municipals i d'altres entitats que tenen finalitats similars (Biblioteques, Xarxa de biblioteques municipals, LECXIT)
- Promoure el tractament integrat de les llengües i la seva incorporació al Projecte Lingüístic.
 - Impulsar l'aprenentatge en llengües estrangeres, mitjançant l'assessorament als centres (27 que fan el Pla Integrat de Llengües Estrangeres).
 - Impulsar l'experimentació de nous materials i nous models a 12 centres.
 - Vetllar per la continuïtat en la utilització de l'anglès com a llengua per impartir continguts curriculars
 - Impulsar la participació en els centres de voluntaris lingüístics i auxiliars de conversa. Enguany comptarem amb 28 voluntaris i 14 auxiliars.
 - Plans d'Impuls a la Lectura mitjançant la incorporació de la pràctica de la lectura en el reforç escolar que es fa en el programa Èxit1.
- 5. Pla de tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement (TAC).** Dur a terme un Projecte TAC per a l'impuls de la integració de les eines i recursos digitals en la pràctica docent. El projecte pretén prendre iniciatives innovadores i estimular l'arrelament de les TAC en les activitats d'ensenyament- aprenentatge dels centres. D'altra banda, l'anàlisi de la tasca de dinamització duta a terme en els darrers cursos en l'àmbit de les tecnologies de la informació i la comunicació posen de relleu la necessitat d'una coordinació continuada de les actuacions d'impuls a la integració de les TAC als centres docents i a les aules.
- Per impulsar els recursos digitals en la pràctica docent, el Consorci d'Educació de Barcelona, mitjançant la Comissió de Tecnologies Educatives, organitzarà un equip de treball a partir dels efectius actualment disponibles, que haurà de liderar i coordinar totes les actuacions TAC de la ciutat, en col·laboració amb la Inspecció educativa, els tècnics dels diferents Centres de Recursos Pedagògics, tot buscant,

com a element imprescindible, la implicació dels equips directius dels centres educatius de Barcelona

Les actuacions principals incloses en el projecte per al curs 2013-14 són:

- Promoure i difondre l'ús de les TAC entre els professionals i els centres docents de la ciutat.
- Assessorar els centres docents en l'ús i la implementació de les TAC al centre i a l'aula.
- Promoure iniciatives innovadores.
- Coordinar les actuacions TAC en el territori.

6. Abandonament prematur. Fer el seguiment dels alumnes amb important risc d'abandonament prematur d'alguns Instituts de la ciutat durant 3 anys, per identificar el seu itinerari i valorar l'eficàcia de les mesures d'informació, orientació i acompanyament dutes a terme.

- Dur a terme un pla específic en el districte de Nou Barris per reduir l'abandonament escolar prematur i reconduir a programes formatius (especialment a CFGM) els joves de 16 a 18 anys que han deixat el sistema educatiu.
- Continuar el programa de Promoció Escolar a Nou Barris i Sants, compartint una persona per als dos districtes.
- Promoure la coordinació entre els EAP, els centres de secundària i el programa Èxit2 per a la diversificació curricular: detecció d'alumnes amb alt risc d'abandonament escolar prematur, que necessiten una resposta educativa alternativa singular que els vinculi amb el seu itinerari formatiu i amb d'institut.
- Continuar el treball realitzat en relació amb l'absentisme escolar reduint encara més el percentatge d'alumnes absentistes, que ha passat del 1,07 % al 0,63 en els últims quatre cursos.

D'altra banda, sota l'epígraf inicial, es continuarà amb accions incloses en el pla de treball 2012-13, tot incorporant nous aspectes, com a resultat de l'anàlisi de les actuacions realitzades.

- Pla Jove per afavorir els processos de transició dels joves que finalitzen l'ESO i necessiten suport per establir un itinerari que els permeti assolir la qualificació necessària per continuar la seva formació o per accedir al món laboral.
- Millorar la qualitat dels PQPI mitjançant una bona oferta i perfils idonis, una adequada orientació, i acompanyament.
- Projecte d'orientació del Departament d'Ensenyament, tenint prioritat el treball dels itineraris formatius, especialment en la transició entre l'etapa obligatòria i la postobligatòria.

7. Col·laboració amb els districtes municipals. El Consorci comparteix la tasca que desenvolupa a nivell territorial i de proximitat amb els districtes municipals, mitjançant la participació a les diferents taules de coordinació en l'àmbit dels serveis a les persones i el territori: taula de coresponsabilitat de serveis a les persones i territori i la coordinació amb els tècnics/ques referents d'educació dels districtes. Tanmateix també col·labora amb els Consells Escolars Municipals dels districtes, informant de les actuacions més destacades a nivell territorial.

Les línies de treball del Consorci en aplicació del Pla de treball 2013-14, a favor de l'èxit escolar, s'adrecen a tots els centres de la ciutat, establint en alguns casos una incidència singular, en col·laboració amb els districtes. Atinent tant a la situació de vulnerabilitat d'una part significativa de la població com als indicadors dels centres educatius amb elevat índex d'immigració, resultats acadèmics per sota de la mitjana de la ciutat, i una major incidència pel que fa a l'abandonament prematur dels estudis obligatoris. En aquest sentit es prioritzaran plans d'actuació específics als districtes de Ciutat Vella i Nou Barris.

Aquests plans es desenvoluparan per part de les diferents àrees i programes del Consorci, atenent a les línies generals que s'estableixen en aquest pla de treball i la seva concreció a cada districte atenent a la seva realitat i prioritats. Per la seva banda el districte, en consonància en el marc del compromís de Barcelona com a Ciutat Educadora i en línia amb els Plans Educatius d'Entorn, coordina els agents i recursos del territori principalment en l'àmbit de l'educació complementària fora de l'escola i en la tasca de suport a les famílies i a les AMPA, de manera que sumin en una mateixa direcció.

Totes les actuacions descrites es duran a terme en coordinació amb la Inspecció i articuladament amb les actuacions previstes en el seu Pla territorial per al curs 2013-14. D'altra banda, per assegurar la necessària informació a les direccions dels centres i promoure la seva participació activa, el Consorci, a més de les reunions ordinàries amb les Juntes de directors/es i les seves Comissions, convocarà regularment reunions territorials amb totes les direccions de centres de primària, coincidint sempre que sigui possible amb els sectors de la Inspecció; millorarà els procediments de comunicació amb les direccions i, en la mesura del possible, durà a terme activitats formatives relacionades amb aspectes d'organització dels centres que afavoreixin la millora dels resultats escolars de l'alumnat.

El Consorci d'Educació, amb totes aquestes accions, pretén reforçar els projectes educatius dels centres i donar un especial suport als projectes de direcció, per fomentar tot tipus d'iniciatives dels centres dirigides a aconseguir l'èxit escolar de l'alumnat.

Així mateix, el Consorci d'Educació continuarà les accions que permetin una coordinació i relació positiva amb el Consell Escolar Municipal i els Consells escolars de Districte, com a organismes que compten amb la representació dels diversos estaments de la comunitat educativa.

Barcelona, octubre 2013